

9. 4. 2003

ID: 21566

Odpovědnost za vady v případě obstaravatele

Vystupuje-li obstaratel jako podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti, pak při odpovědnosti obstaratele za vady prodané věci podle § 741 obč. zák. se uplatní speciální ustanovení o prodeji zboží v obchodě, konkrétně ustanovení o odpovědnosti za vady prodané věci podle § 619 a násl. obč. zák., nikoliv obecné ustanovení § 597 odst. 1 obč. zák.

Vystupuje-li obstaratel jako podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti, pak při odpovědnosti obstaratele za vady prodané věci podle § 741 obč. zák. se uplatní speciální ustanovení o prodeji zboží v obchodě, konkrétně ustanovení o odpovědnosti za vady prodané věci podle § 619 a násl. obč. zák., nikoliv obecné ustanovení § 597 odst. 1 obč. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 688/2002, ze dne 29.10.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. D., zastoupeného JUDr. J. P., advokátkou, proti žalovanému J. P., zastoupenému Mgr. E. F., advokátkou, o zaplacení 89 000 Kč s příslušenstvím oproti vydání osobního automobilu, vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 11 C 79/98, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 9. dubna 2002 č. j. 12 Co 14/2002 - 137, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 9. dubna 2002 č. j. 12 Co 14/2002 - 137 ve výroku II a III a rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 25. září 2001 č. j. 11 C 79/98 - 123 kromě části výroku I, týkajícího se povinnosti zaplatit 26 % úroků z prodlení z částky 89 000 Kč od 18. 3. 1998 do zaplacení, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Okresnímu soudu v Olomouci k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobce se domáhal na základě smlouvy o obstarání prodeje věci a smlouvy o prodeji ojetého motorového vozidla původně po žalovaných J. P. jako obstarateli prodeje a J. K. jako prodávající zaplacení částky 89 000 Kč s příslušenstvím oproti vydání automobilu FIAT UNO 1.4 TD, SPZ OCK 53-41 s odůvodněním, že odstoupil od smlouvy o prodeji ojetého osobního automobilu, neboť po prodeji zjistil, že brzdy automobilu jsou v nevyhovujícím stavu, s autem nelze bezpečně jezdit, a žalovaní nereagovali na výzvu, aby brzdy opravili nebo opravu uhradili.

Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 17. února 2000 č. j. 11 C 79/98 - 87 návrh žalobce, aby 1. žalovaný J. P. a 2. žalovaná J. K. byli povinni zaplatit společně a nerozdílně žalobci částku 89 000 Kč s 26 % úroky z prodlení ode dne podání návrhu do zaplacení oproti vydání osobního automobilu tovární značky FIAT UNO 1.4 TD, SPZ OCK 53-41, číslo karosérie ZFA1 460000717220/88, číslo motoru 0448184/88, číslo technického průkazu AL 502753, rok výroby 1988, zamítl; zároveň rozhodl o náhradě nákladů řízení. Dospěl k závěru, že 2. žalovaná uzavřela dne 1. 7. 1997 s 1. žalovaným neplatnou smlouvu o obstarání prodeje automobilu, když tato neobsahovala ve smyslu § 738 obč. zák. podstatnou náležitost (určení poplatku pro případ odstoupení od smlouvy před dohodnutou dobou určenou k prodeji automobilu), proto nelze uplatnit speciální ustanovení § 741 obč. zák. o

odpovědnosti obstaratele (1. žalovaného) za vady prodané věci, nýbrž pouze obecná ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti prodávající (2. žalované). Vzhledem k tomu, že žalobce neprokázal, že by vůči 2. žalované uplatnil své právo z odpovědnosti za vadu prodaného automobilu a od kupní smlouvy odstoupil, zamítl návrh i vůči 2. žalované.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 20. 3. 2001 č. j. 12 Co 828/2000 – 106 rozsudek soudu prvního stupně, jímž byla žaloba zamítnuta vůči 2. žalované J. K., potvrdil a v ostatních částech ve věci samé, vůči 1. žalovanému J. P. a v nákladech řízení, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení se závazným právním názorem, že smlouva o obstarání věci uzavřená v daném případě není podle § 39 obč. zák. neplatná, pokud neobsahovala ujednání pro případ odstoupení od smlouvy. Obstaratel je odpovědný za vady prodané věci podle § 741 obč. zák., proto je pouze 1. žalovaný v dané věci osobou pasivně legitimovanou.

Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 25. září 2001 č. j. 11 C 79/98 – 123 uložil žalovanému J. P. zaplatit žalobci částku 89 000 Kč s 26 % úrokem z prodlení od 18. 3. 1998 do zaplacení oproti vydání motorového vozidla s příslušenstvím tovární značky FIAT UNO 1.4 TD, SPZ OCK 53-41, číslo karosérie ZFA1 460000717220/88, číslo motoru 0448184/88, číslo technického průkazu AL 502753, rok výroby 1988; zároveň rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vázán právním názorem odvolacího soudu dospěl k závěru, že mezi majitelkou předmětného vozidla a žalovaným došlo k uzavření platné smlouvy o obstarání prodeje věci ve smyslu § 737 a násl. obč. zák., žalovaný je tudíž pasivně legitimován a odpovídá žalobci za vady prodaného automobilu podle § 741 obč. zák. S ohledem na zjištění, že žalobce vytkl žalovanému vady prodaného automobilu v poslední den prekluzivní lhůty podle § 599 odst. 1 obč. zák. a tato vada činila automobil neupotřebitelným ve smyslu § 597 odst. 1 obč. zák. (jednalo o vadu objektivně i subjektivně neodstranitelnou), a podle znaleckého posudku bylo vozidlo nezpůsobilé provozu na pozemních komunikacích, tak za situace, kdy žalobce od smlouvy platně odstoupil, vznikla účastníkům podle § 457 obč. zák. povinnost vrátit si vše, co si navzájem plnili.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 9. dubna 2002 č. j. 12 Co 14/2002 – 137 rozsudek soudu prvního stupně v napadené části výroku, týkající se příslušenství změnil tak, že žalobu na zaplacení 26 % úroku z prodlení z částky 89 000 Kč od 18. 3. 1998 do zaplacení zamítl a ve zbývajících částech rozsudek soudu prvního stupně potvrdil; zároveň rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se s právním závěrem soudu prvního stupně, že mezi vlastníci vozidla J. K. a žalovaným došlo k uzavření platné smlouvy o obstarání prodeje věci ve smyslu § 737 obč. zák., tudíž je dána pasivní legitimace žalovaného, neboť jako obstaratel prodeje odpovídá žalobci za vady prodaného automobilu podle § 741 obč. zák. Správným shledal odvolací soud i právní posouzení věci podle § 597 odst. 1 obč. zák., když ze skutkového závěru vyplývá, že u prodaného automobilu dodatečně vyšla najevo vada, která byla na vozidle přítomna již v době prodeje, žalovaný na ni neupozornil a jedná se o vadu objektivně i subjektivně neodstranitelnou, jež činí vozidlo neupotřebitelným. Odstoupení od smlouvy je platné, proto mají účastníci povinnost vrátit si vše, co si navzájem plnili. Odvolací soud se neztotožnil pouze se závěrem soudu prvního stupně ohledně příslušenství. Protože žalobce má předmětné vozidlo doposud v držení, nepředal ho žalovanému, nesplnil tak povinnost ze vzájemného závazku ze zrušené smlouvy podle § 457 obč. zák., není žalovaný dosud v prodlení a žalobci tedy nárok na úrok z prodlení nevznikl.

Proti potvrzujícímu výroku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a zdůvodňuje nesprávným právním posouzením, které spatřuje především

v závěru, že je ve sporu pasivně legitimován. Připouští, že by mu svědčila povinnost z odpovědnosti za vady prodané věci z titulu uzavřené smlouvy o obstarání prodeje věci, pokud by uzavřel kupní smlouvu vlastním jménem. Má však za to, že nebyl účastníkem kupní smlouvy uzavřené mezi vlastníci vozidla jako prodávajícím a žalobcem jako kupujícím, proto neodpovídá za vady podle § 741 obč. zák. Pro případ, že by bylo možno připustit, že odpovídá jakožto obstaratel prodeje kupujícímu za vady prodané věci, pak namítá, že podle § 508 obč. zák. musí být nárok z odpovědnosti za vady věci uplatněn nejdříve u zcizitele, kterým byla vlastnice vozidla J. K. Žalobce ale neprokázal, že by jí písemný projev vůle, kterým vytkl vady prodané věci, řádně doručil v zákonem stanovené prekluzivní lhůtě pro uplatnění vad, proto nárok z odpovědnosti za vady zanikl. Žalovaný vystupoval při obstarání prodeje jako podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti a v takovém případě se na odpovědnost za vady uplatní speciální ustanovení § 619 a násl. obč. zák., nikoliv obecné ustanovení § 597 a § 507 odst. 1 obč. zák. Vytkl-li žalobce žalovanému vadu s tím, že požadoval bezplatné odstranění vady věci, uplatnil své právo v souladu s § 622 obč. zák. a podmínění neodstranění vady odstoupením od smlouvy nemá oporu v zákoně. Na základě žalobcem učiněné volby práva se pak mohl po žalovaném soudně domáhat pouze uložení povinnosti k odstranění vady věci. Dovolatel nesouhlasí se závěrem, že na straně žalobce existovaly podle § 597 obč. zák. zákonné podmínky a předpoklady pro odstoupení od smlouvy. Podle jeho názoru odvolací soud vycházel z nesprávného závěru, že došlo k více než 50 % navýšení kupní ceny a že zjištěná vada je tudíž vadou objektivně neodstranitelnou. Byla-li cena opravy brzd u předmětného vozidla ohodnocena částkou 23 000 Kč, pak při sjednané kupní ceně ve výši 89 000 Kč se nemůže jednat o navýšení vyšší než 50 %, proto zjištěná vada není vadou objektivně neodstranitelnou, nýbrž vadou odstranitelnou. Nesouhlasí ani se závěrem, že žalovaný měl údajně kupujícího při předávání vozidla ujistit, že vozidlo nemá žádné vady, když v záznamu o technickém stavu vozidla byl kupující upozorněn na nutnost kontroly brzdového systému. Připomíná, že žalobce ve smyslu § 625 obč. zák. neuplatnil odstranění vady věci v místě provozovny podnikatele, a ani vozidlo v tomto místě k opravě nepředal; nebyly tak naplněny podmínky § 625 obč. zák., a vada věci tudíž nebyla uplatněna včas. Navrhl, aby dovolací soud v dané věci zrušil rozsudky obou soudů a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření k dovolání žalovaného navrhl zamítnutí dovolání, neboť považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné. Zdůraznil, že žalovaný nereagoval na smírné vyřešení věci, vozidlo do opravy odmítl převzít a nepřijal vozidlo zpět ani po odstoupení od smlouvy.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací při posuzování tohoto dovolání vycházel v souladu s body 1., 15., 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, z občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2001. Ustanovení občanského soudního řádu ve znění po novele provedené zákonem č. [30/2000](#) Sb. budou dále označovány jen „o. s. ř.“.

Dovolání je v dané věci přípustné (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu do výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku, protože byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř.]. Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou (účastníkem řízení), řádně zastoupenou advokátkou (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.), a splňuje formální i obsahové znaky předepsané ustanovením § 241a odst. 1 o. s. ř.; vychází z dovolacího důvodů podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je pochybení soudu

při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Nesprávné právní posouzení věci je způsobilým dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívalo, jinými slovy bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Takové vady řízení dovolatel nenamítá a ani nebyly zjištěny.

Dovolací soud přezkoumal rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci v napadené části v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Podle § 738 obč. zák. musí být smlouva o obstarání prodeje věci uzavřena písemně.

Neplatný je právní úkon, nebyl-li učiněn ve formě, kterou vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků (§ 40 odst. 1 obč. zák.).

V dané věci odvolací soud shodně se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že smlouva o obstarání prodeje věci uzavřená dne 1. 7. 1997 mezi žalovaným jako obstaratelem a vlastnící motorového vozidla J. K. jako objednatelkou, je platná. Uvedená smlouva, k důkazu založená ve spise, je ale podepsána pouze objednatelkou, nikoliv již obstaratelem, z čehož nelze učinit jiný závěr, než že nebyla uzavřena v písemné formě, a je proto podle § 40 odst. 1 obč. zák. neplatná. Z neplatné smlouvy o obstarání prodeje věci pak nelze dovozovat odpovědnost žalovaného - jakožto obstaratele - za vady prodané věci podle § 741 obč. zák.

Neopodstatněnou zůstává námitka dovolatele, že nemůže být odpovědný za vady prodané věci z titulu uzavřené smlouvy o obstarání prodeje věci, jestliže kupní smlouva byla uzavřena mezi vlastnící vozidla jako prodávajícím a žalobcem jako kupujícím. Právní názor, že žalovaný nemůže být smluvním partnerem - prodávajícím vůči kupujícím, neboť neuskutečnil prodej, je nesprávný. Nelze ani dovodit, že by uskutečnil prodej vozidla na základě přímého zastoupení objednatele obstarání prodeje. Takový závěr by byl v rozporu s judikaturou i teorií, zejména s principem ochrany třetí osoby (srov. rozsudky Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 3. 1999 sp. zn. 2 Cdon 817/97 a z 25. 11. 1998 sp. zn. 2 Cdon 1257/96). K založení účinků přímého zastoupení se předpokládá kromě objektivně daného vztahu zmocněnce a zmocnitele, resp. plné moci, dále to, aby zmocněnec s třetí osobou jednal cizím jménem způsobem zjevným s tím, že celý kontext jednání zmocněnce a třetí osoby je obrácen k zastoupenému zmocniteli jakožto smluvní straně. O přímé zastoupení by se jednalo, kdyby kupující z okolností při uzavírání kupní smlouvy musel vědět, že zmocněnec s ním jedná za jiného, že smluvní

stranou je osoba jiná a že jednání je vedeno jako jeho zástupcem. Neexistuje-li plná moc, podle které by zmocněnec vůči třetím osobám vystupoval jako zástupce, ale má k dispozici jen uzavřenou smlouvu o obstarání prodeje věci ve vlastním vztahu zmocněnce a zmocnitele, která nezakládá přímé zastoupení objednatele obstaratelem a obstaratel jednal na vlastní účet (tj. převzal kupní cenu a předal prodávanou věc), nelze dovodit, že kupující v dané věci musela vědět, že obstaratel prodeje jedná jako zmocněnec jménem zmocnitele - prodávající. Naopak jednání obstaratele prodeje vykazuje znaky nepřímého zastoupení a kupující se tak mohla oprávněně domnívat, že obstaratel prodeje jedná vlastním jménem, neboť v případě nepřímého zastoupení vedle sebe existují dva závazkové vztahy (vztah zmocněnce - obstaratele a zmocnitele - objednatele ze smlouvy o obstarání prodeje věci a vztah obstaratele - prodávajícího a kupujícího z kupní smlouvy, kterou se realizuje převod vlastnictví věci), kdy zmocnitel není s kupujícím v žádném právním vztahu. Smluvními stranami kupní smlouvy jsou pak za této situace na jedné straně obstaratel jako prodávající a na druhé kupující, neboť ve vztahu k třetím osobám jedná obstaratel vlastním jménem jako prodávající.

Důvodnou je pak námitka dovolatele, že v případě, vystupuje-li obstaratel jako podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti, pak při odpovědnosti obstaratele za vady prodané věci podle § 741 obč. zák. se uplatní speciální ustanovení o prodeji zboží v obchodě, konkrétně ustanovení o odpovědnosti za vady prodané věci podle § 619 a násl. obč. zák., nikoliv obecné ustanovení § 597 odst. 1 obč. zák.

Námitku ohledně aplikace § 508 obč. zák. dovolatel uplatnil až v dovolacím řízení. Tato námitka je irelevantní: Za předpokladu, že by byla platně uzavřena smlouva o obstarání prodeje věci, uplatňuje se odpovědnost za vady ve smyslu § 741 odst. 1 obč. zák. u obstaratele prodeje, tj. u žalovaného. Pokud by žalovaný jednal na základě přímého zastoupení prodávající bez uzavřené smlouvy o obstarání prodeje věci, není v takovém případě dána pasivní legitimace žalovaného.

Protože nebylo možno dospět k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné, dovolací soud podle § 243b odst. 2 o. s. ř. rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu, tj. ve výroku II zrušil. Důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, proto dovolací soud zrušil i tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)